

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2028, I käsittely

Kaupunginhallitus 20.10.2025

279/02.02.00/2025

Valmistelija: talousjohtaja Juha Liinavuori

Seloste ja perustelut: **Suunnittelukehys ja lautakuntien esitykset**

Kaupunginhallitus hyväksyi vuoden 2026 talousarvion laadintaa ohjaavan suunnittelukehymyksen kokouksessaan 16.6.2025. Näiden hallituksen päättämien suuntaviivojen pohjalta kaupunginjohtaja antoi kesäkuussa yksityiskohtaisemmat talousarvion valmisteluohjeet lautakunnille. Kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto käsittelevät talousarvion valmistelua elokuun talousarvioseminaareissaan.

Kuntatalous on ollut jo useita vuosia kiristyneessä tilanteessa johtuen esimerkiksi valtakunnallisten uudistusten suorista ja epäsuorista vaikutuksista (Sote- ja työllisyysalueuudistukset) sekä yleisestä taloudellisesta tilanteesta. Valtionosuuksien ja verotulojen kehityksen arviot eivät näytä tuovan helpotusta yleiseen taloudelliseen tilanteeseen. Talouden tasapainottamiseksi Ylöjärvellä on toteutettu ja toimeenpanossa lukuisia merkittäviä säästötoimia, kuten esimerkiksi:

- Palveluverkkoselvitykseen pohjautuvat palveluverkkotoimenpiteet
 - Karhen koulu, Kultakylän päiväkot, Kaiharin ja Vahannan päiväkodit, Palotornin päiväkot
- Tukipalveluselvityksen toimenpiteet koskien siivous- ja ruokapalveluiden kehittämistä,
- Talous- ja henkilöstöhallinnon tuottamistapaselvitykset on toteutettu
- Valpro:n osalta on käynnissä yt-neuvottelut jatkuvan neuvottelun periaatteella säästöjen aikaansaamiseksi
- Opetuksen ryhmäkokojen tarkastelu on tehty
- Rakennusten salkutukset on tehty ja päivitetään vuosittain
- Sote-rakennuksia koskevat toimenpiteet ovat käynnissä
- Pienomistusten salkutus ja toimenpiteet ovat käynnissä
- Vakuutusten ja työterveyshuollon kilpailutukset on tehty
- Toimielinrakennetta on uudistettu
- Jne.

Lautakunnat käsittelevät osastojen valmistelemat talousarvioesitykset syyskuun loppuun mennessä. Lautakuntien nettomenojen (toimintakate), päivitettyjen verotulo- ja valtionosuusarvioiden sekä päivitettyjen rahoituserien arvion jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 898 297 euroa. Tämä on 1 876 703 euroa alle suunnittelukehymyksen ylijäämän. Valtaosa ylijäämäodotuksen heikentymisestä selittyy verotulojen ja valtionosuuksien laskeneilla tuloennusteilla, kuntien työttömyysturvasta maksaman osuuden kasvulla, Vuorentaustan koulun väistötilaratkaisun aiheuttamilla kustannuksilla, sote ja pelastustoimen kiinteistöjen yhtiöittämisen tarkentuneilla talousvaikutusten arvioinnilla sekä lomapalkkavelan tulosvaikutuksen huomioimisella budjetointivaiheessa. Pieneltä osin lautakuntien valmisteluissa ei ole pysytty suunnittelukehymyksen tavoiteluvuissa. Valmistelutilannetta käsiteltiin lokakuussa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen seminaareissa.

Toimintakate

Toimintakate eli nettomenot on suunnittelukehystä heikompi 1 337 989 euroa. Syynä tähän on lautakuntien esitykset, jotka sisältävät eriä, jotka eivät olleet tiedossa suunnittelukehystä laadittaessa sekä lomapalkkavelan kasvun tulosvaikutteinen kustannus, joka huomioitiin budjetointivaiheessa. Toiminnan tuottojen ja menojen muutoksia on käsitelty jäljempänä lautakuntaakohtaisesti.

Omaan käyttöön valmistettavien investointien määrän ennakoidaan kasvavan, joten valmistus omaan käyttöön- erää on nostettu vuodesta 2025. Muihin toiminnantuottoihin sisältyviin maanmyyntituloihin on suunnittelukehysten mukaisesti budjetoitu 3,0 milj. euroa eli 0,5 milj. euroa aiempaa enemmän.

Verotulot ja valtionosuudet

Viime vuoden talousarvion valmistelu sisälsi kunnallisveron korottamisen 0,5 prosenttiyksiköllä suunnitelmavuotena 2026. Haastava kuntataloustilanne, verotulojen ennakoitua maltillisempi kasvu sekä valtionosuustulojen matala kasvu aiheuttaa haasteita talouden tasapainolle. Kuntatalouden sopeutuspainetta arvioidaan kuntatalousohjelmassa laskennallisen kunnallisveroprosentin korotuspaineen avulla. Laskelman mukaan kunnissa on laajasti painetta kunnallisveron korotukseen.

Veronkorotuksen määrää onkin arvioitu uudelleen talouden tasapainon hakemisen näkökulmasta ja talousarvion valmistelussa on päädytty esittämään 0,8 prosenttiyksikön korotusta kunnallisveroon. Korotuksen arvioitu tulovaikutus vuodelle 2026 on 6,2 milj. euroa ja 7,3 milj. euroa vuodelle 2027.

Budjetoidut verotulot vuonna 2026 ovat noin 340 000 euroa suunnittelukehysten arviota pienemmät. Verotulot on budjetoitu Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön tuoreimman syyskuisen ennakkolaskelman mukaisesti.

Valtionosuudet on budjetoitu noin 210 000 euroa suunnittelukehystä pienemmäksi. Valtionosuuden ennakkolaskelmaa on päivitetty syyskuussa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottojen ja -kulujen nettomenoarvota on laskettu noin 240 000 euroa kehystä pienemmäksi maltillisten markkinakorkoennusteiden vuoksi.

Vuosikate ja tulos

Tuloslaskelman vuosikatteen muodostuu 7,0 milj. euroa. Arvio poistojen yhteismäärästä on 9,9 milj. euroa. Tilikauden tulokseksi muodostuu 65 281 euroa. Poistoeron vähennys 833 016 euroa syntyy investointeihin tehtyjen investointivarausten purusta. Poistoeron jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 898 297 euroa.

Investoinnit

Investointien määrä on vuosittain seuraava: 27,4 milj. euroa vuonna 2026, 31,4 milj. euroa vuonna 2027 ja 33,2 milj. euroa vuonna 2028. Investoinnit sisältävät maan hankintaan varatun vuosittaisen investointimäärärahan nostamisen 900 000 eurosta 1 500 000 euron.

Velkamäärä

Arvioitu velkamäärä asukasta kohtaan laskettuna muodostuisi seuraavaksi: 4 864 euroa vuonna 2026, 5 470 euroa vuonna 2027 ja 6 050 euroa vuonna 2028.

Keskeinen talousarvioesityksen sisältö toimitelimitäin

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

- Nettomenot 4 000 €, 105 000 € vähemmän verrattuna TA25
- Vuonna 2026 ei järjestetä vaaleja

TARKASTUSLAUTAKUNTA

- Nettomenot 60 000 €, 2 000 € enemmän verrattuna TA25.

HALLINTO- JA TALOUSOSASTO

- Nettomenot 12,7 m€, sisältäen 3 m€ maanmyyntuloja
- Bruttomenot 17,0 m€, 0,6 m€ (3,7 %) enemmän kun TA25
- Vakanssit:
 - 5 määräaikaista työpajatyöntekijää ja yksi määräaikainen työvalmentaja Työvalmennuskeskukseen loppuneen tukityöllistämisen tilalle +140 000 €
 - 2 määräaikaista valmentajaa nuorten työpajatoimintaan +77 000 €

Lisäykset:

- Työttömyystuista maksettavan kuntaosuuden nosto 3,0 milj. euroon +550 000 €
- Postin ilmoittamat hinnankorotukset +7 000 €
- Sähköisen tiedoksiannon rajapinta asianhallintajärjestelmään +5 000 €
- Kuninkuusravien markkinointisopimukseen sisältyvä lisäys vuodelle 2026 sekä muut järjestämisvuodesta osastolle aiheutuvat kustannukset +20 000 €
- Kaupunginhallituksen, johtoryhmän sekä mahdollisten muiden luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kehittämiseminaari ulkomaan kohteessa +50 000 €
- Hr- ja palkanlaskentajärjestelmän käyttöönotto (pääsääntöisesti kertaluonteisia kuluja) +80 000 €
- Kehyskuntien ICT:n uusi organisaatio, budjetäärinen Ylöjärven maksuosuus uudesta organisaatiosta +140 000 €
- Taloushallintojärjestelmän käyttöönotto (pääsääntöisesti kertaluonteisia kuluja) +97 000 €

Vähennykset:

- Tukityöllistämisen loppuminen vähentää nettona määrärahatarvetta -734 000 €
- Uuden valtuuston perehdytysohjelma, ei ohjelmaa vuonna 2026 -40 000 €
- Vuonna 2026 toteutetaan suunnitellulla tavalla ns. suppeampi henkilöstökysely -6 000 €
- Esihenkilökoulutusten toteutustavan muutos. Ulkoiset esihenkilökoulutukset toteutetaan esimerkiksi Esihenkilöakatemia, Eduhousen ja KT:n

- koulutustarjonnan kautta -15 000 €
- Perehdytysalusta käyttöönoton määrärahatarve tarkentunut -4 000 €
- Henkilöstöjuhlan sijasta joululounas henkilöstölle -40 000 €
- Luovutaan yhteiskäyttösähköautosta -13 000 €
- Kiinteistöveroavustuksen poistaminen Tredu-Kiinteistöt Oy:ltä -123 000 €
- Varataan hankkeiden välirahoitusmallia varten talousarvion antolainauseriin 50 000 euroa edellisvuosien tapaan
- Ei kalustoinvestointiesityksiä vuodelle 2026

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

- Nettomenot 64,3 m€, 2,6 m€ (4,2 %) enemmän kun MTA25

Yhteispalvelut

Lisäykset:

- Eläköitymisiin varautuminen +25 000 €
- Kustannusnousuun varattu 2 % korotus puolitetaan -1 000 €

Varhaiskasvatus

- Ei uusia vakansseja

Lisäykset:

- Henkilöstön palkkamäärärahan lisäys (sijaiskulut, varhaiskasvatuspalveluiden arviota suurempi kysyntä) +689 000 €
- Varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutustason nosto, 5 toimea +60 000 €
- Varhaiskasvatuksen palvelusetelien indeksikorotus +160 000 €
- Varhaiskasvatusmaksujen tuottoarvio +200 000 €
- Lautakunta lisäsi käsittelyssään talousarvioesitykseensä varhaiskasvatuksen vaaterahan +60 000 €
- Lautakunta lisäsi käsittelyssään talousarvioesitykseensä Nepsy, korvamerkitty täydennyskoulutusraha +10 000 €
- Kustannusnousuun varattu 2 % korotus puolitetaan -40 600 €

Vähennykset:

- Lasten kotihoidon tuen määrärahatarpeen lasku -200 000 €
- Kesäpäivystyksen tiivistäminen, Kurun vuorohoidon tarkastelu ja sijaisten käytön tarkastelu -100 000 €

Perusopetus

- Vakanssit:
 - Yksi erityisluokanopettajan uusi virka 1.8.2025 lähtien +24 000 €
 - Vakainaistetaan 5 määräaikaista koulunkäynnin ohjaajaan toimea 1.8.2026 alkaen, ei kustannusvaikutusta
 -

Lisäykset:

- Perusopetuksen valtakunnallinen tuntijaon muutos, 3 viikkotuntia lisää +70 000€
- Siltatien yhtenäiskoulun liikuntapainotteisuuden käynnistäminen +18 000 €
- Siltatien yhtenäiskoulu, ensikertainen varustaminen (käyttötalous) erillisraha +30 000 €
- Kustannusnousuun varattu 2 % korotus puolitetaan -51 300 €
- Lautakunta lisäsi käsittelyssään talousarvioesitykseensä Nepsy, korvamerkitty täydennyskoulutusraha +10 000 €

Vähennykset:

- Kotikuntakorvausten määrärahatarve (nettomenot) -195 000€
- Sijaisten käytön tarkastelu -50 000 €
- Kolmen opettajan vähennys (luokanopettajat), vaikutus 5 kuukauden ajalta -62 000 €
- Määräaikaisten ja osa-aikaisten koulunkäynnin ohjaajien työtuntien vähennys, laskennallinen vaikutus n. 6 htv, vaikutus 12 kuukauden ajalta -180 000 €

Koululaisten iltapäivätoiminta

- Vakanssit:
 - Palvelupäällikön varahenkilö, työaika lisääntyy 1 päivällä viikossa, kustannusvaikutus vuodessa +7 000 €

Lisäykset:

- Lautakunta päätti käsittelyssään, että maksuihin ei esitetä valmistelun mukaista 10 euron korotusta (tuottovaikutus 10 000 €)
- Kustannusnousuun varattu 2 % korotus puolitetaan -1 200 €

Lukiokoulutus

- Vakanssit:
 - Vakinaistetaan määräaikainen lukiovalmentajan toimi 1.1.2026 alkaen +17 000 €
 - Vakinaistetaan yksi määräaikainen lukion tuntiopettajan toimi 1.8.2026 alkaen, ei kustannusvaikutusta

Lisäykset:

- LisäValo 40 opiskelijaa, opetustuntien lisäys +114 000 €
- LisäValo; opiskelutarvikkeet, läppärit ja ateriapalvelut +54 000 €
- Teknologiaalinjan oppimismateriaalit ja esitystekniikka +25 000 €
- Kustannusnousuun varattu 2 % korotus puolitetaan -5 900 €

Vähennykset:

- Sijaisten käytön tarkastelu -10 000 €

Kalustoinvestoinnit

- Kalustoinvestoinnit 600 000 €
 - LisäValon ensikertainen kalustaminen 250 000 €
 - Siltatien yhtenäiskoulu koulun laajennus 80 000 €
 - Vuorentaustan koulu, Tornitien peruskorjaus 70 000 €
 - Kirsi Kunnaksen päiväkodin ensikertainen kalustaminen, 100 000 €

- Kurun yhtenäiskoulun ensikertainen kalustaminen, 100 000 €

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

- Nettomenot 4,5 m€, 0,25 m€ (5,8 %) enemmän kun MTA25.
- Ei esityksiä uusiksi vakansseiksi

Lisäykset:

- Kirjastopalvelut: yhden määräaikaisen ja osa-aikaisen työntekijän työsuhteen muuttaminen kokovuotiseksi ja toistaiseksi voimassa olevaksi +12 000 €
- Kirjastopalvelut: Piki-kirjasto, ohjelmistokulujen kasvu +25 000 €
- Kulttuuripalvelut: Teatteri Tikan tuotanto + 2 000 €
- Liikuntapalvelut: liikuntavälineistön uusimista +2 000 €
- Nuorisopalvelut: nuorisovaltuuston ja lasten parlamentin toimintakulut +7 000 €
- Nuorisopalvelut: Osakkeen (täydennyskoulutus) maksuosuus +5 000 €
- Nuorisopalvelut: kouluyhteisöohjaajien (5) toiminta (oppilastyö), tarvikkeet +2 000 €
- Kokouspalkkioiden lisäys (Nuva) +10 000€

Vähennykset:

- Ei jatketa osallistavaa budjetointia -50 000 €
- Ei kalustoinvestointeja vuonna 2026

TEKNINEN LAUTAKUNTA

- Nettomenot 29,4 m€, 5,3 m€ (22,2 %) enemmän kun TA25.
- Vakanssit:
 - Neljä ulkoalueiden määräaikaista (6kk) tointa muutetaan kahdeksi täysiaikaiseksi toimeksi, ei kustannusvaikutusta

Lisäykset:

- Vuorentaustan koulun siirtokelpoinen rakennus +550 000 €
- Kuninkuusravit 2026, liikennejärjestelyt +20 000 €
- Joukkoliikenteen tukitarve (matkustajamäärät, kustannusten kasvu), + 200 000 €
- Ruoka- ja siivouspalvelu, palveluvolyymien kasvu +25 000 €
- Lämmitys +30 000 €
- Kaukolämpö +13 000 €
- Sähkö ja kaasu +100 000 €
- Vesi +12 000 €
- Jätevesi + 23 000 €
- Raideliikenteen ja ratahankkeiden suunnittelu +100 000 €
- Teivo-Mäkkylä, markkinointi ja viestintä +40 000 €
- Kasvuohjelman aiheuttama kunnossapidon lisäys (yhdyskuntatekniikka) 60 000 €
- Metsäkylän kaatopaikka jätevesien hallinta +100 000 €
- Asiantuntijapalvelut yhdyskuntatekniikkaan +30 000€
- Soppeenharjun päiväkodin väistötilajärjestelyt jatkuvat, ei kustannusvaikutusta

- Arvio sote- ja pelastustoimen yhtiöittämisen talousvaikutuksista teknisen lautakunnan käyttötalouteen on tarkentunut. Siirtyvien nettovuokratulojen määrä on kasvanut noin 270 000 eurolla.

Vähennykset:

- Tukipalveluselvityksen pohjalta tehtyjen toimien tuottama säästö, ruoka- ja siivouspalvelut -150 000 €
- Teivo-Mäkkylä hankeasiantuntijan rekrytointi siirretään vuoteen 2027, 6kk:n säästö -35 000 €

Kalustoinvestoinnit

- Kalustoinvestoinnit 230 000 €
 - Ajoneuvo- ja konekalustoa 200 000 €
 - 2 pakettiautoa, 2 traktorimönkijää, kelaleikkuri
 - Kohdentamattomat, yllättävät kalustoinvestoinnit 30 000 €

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

- Nettomenot 2,75 m€, 340 000 € (14,1 %) enemmän kun TA25.
- Lupa ja valvontamaksujen tulojen arvioidaan pienenevät selvästi mm. lakimuutosten vuoksi.
- Ei esityksiä uusiksi vakansseiksi

Lisäykset:

- Katualueiden lunastukset +20 000 €
- ICT-järjestelmämuutokset +30 000 €

Kalustoinvestoinnit

- GNSS-mittalaitteen uusiminen 45 000 €

Toimivalta:	Kuntalaki 14 §, 39 §
Lisätietoja päätöksestä:	talousjohtaja Juha Liinavuori, 040-133 4540, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi
Oheismateriaali:	Tuloslaskelma 2026-2028
Esittelijä:	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus:	Kaupunginhallitus käy lähetekeskustelun talousarvion loppuvalmistelun pohjaksi.
Päätös:	